

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Стилиян Стоянов**,

член на научно жури за защита на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от **Светослав Валентинов Арсениев**

в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Теория и практика на превода“

Тема: *Преводни еквиваленти в метаезика на финансовата отчетност на руски и български език*

Основание за написване: Заповед № 2737/15.12.2022 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Светослав Арсениев е задочен докторант към Катедрата по славистика на Югозападния университет от 2018 г. Завършил е специалността „Руска филология“ в СУ „Св. Климент Охридски“, както и две магистърски програми – „Транслатология с руски език“ и „Българският език като втори език“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Работил е като учител по руски език. Понастоящем е старши преподавател по руски език в УНСС. От 1990 г. се занимава с устен и писмен превод от и на руски език. Както се вижда темата на докторската му дисертация, „Преводни еквиваленти в метаезика на финансовата отчетност на руски и български език“ е непосредствено свързана с професионалните му интереси и дългогодишен опит на преподавател и преводач. Тази връзка между професионален опит и научни интереси предполага създаването на плътен и концептуален текст. Да кажа предварително, че дисертационният труд на Светослав Арсениев е именно такъв текст.

Както е видно от приложената документация, резултатите от научните търсения са апробирани на научни форуми и нас и в чужбина, както и в авторитетни научни издания (пет публикации по темата на дисертационния труд и още множество такива, засягащи изобщо проблемите за превода, преводимостта, преподаването на руски език, междукултурното общуване). От формална гледна точка Светослав Арсениев е изпълнил необходимите и достатъчни условия да бъде допуснат до публична защита за придобиването на ОНС „доктор“.

Дисертационният му труд има класическа структура: увод, заключение, списък с използваната библиография и три основни глави. В увода са описани целите и задачите на изследването, използваната методология, както и мотивите да бъде разработвана темата за преводните елементи и метаезика на финансовата отчетност в български и руски език. Очертан е, условно казано, и изворовият материал – годишните финансови отчети на две компании: „Аерофлот“ и „България Еър“. Впечатляват статистическите измерения: ексцерпирането на 2890 случая на употребяване на термини в различните части на годишните отчети и коментирането им; отделянето и коментирането на 1089 термина. Плътността на текста, за която вече стана въпрос, се дължи и на това, че всяка хипотеза, всяко наблюдение в него е базирано върху конкретен изворов материал, от една страна, и на многогодишния опит на преводача – от друга.

Предложеният за защита дисертационен труд има безусловен научен и практико-приложен принос. Анализът на годишните финансови отчети на две компании, българска и руска, е поставен в контекста на базови проблеми и тенденции в транслатологията. Първата глава на дисертацията обговаря именно теоретичния модел: уточняване на термините „преводна единица“, „преводен еквивалент“, типовете превод (еквивалентен,

буквален, свободен); метаезик на финансовата отчетност. Впечатляваща е научната осведоменост на Светослав Арсениев – всеки един от посочените термини е разгледан в парадигмата на специализираната научна литература от началото на 60-те години на XX век до наши дни. Библиографските единици към дисертацията (154 на брой) са внимателно изчетени и органично вплетени в тезите, които Светослав Арсениев защитава.

Втората глава съдържа две смислови ядра: жанрово-стилистичните особености на годишните финансови отчети и формално-семантична съпоставка на еднокомпонентните и съставните термини в тях. Много интересен в тази глава е сегментът, разглеждащ историческото развитие на жанра „финансов отчет“ – като се почне от Античността и се стигне до унифицираните в Международните стандарти за финансова отчетност изисквания. Логично акцентът е поставен върху проявите и описанията на жанра в Русия и в България. „Историческата поетика“ на жанра „Финансова отчетност“ е представена изчерпателно и логически последователно. Да вметна, че тези две черти – изчерпателност и логическа последователност – са сред основните качества на дисертацията на Светослав Арсениев и те я правят, въпреки специфичния обект на изследване, приятен за четене текст. Заглавията на отделните подглави на втора глава дават ясна представа за съдържанието – особености на синтаксиса, особености на използването на лексикалните единици, изисквания към превода и т.н. Много изчерпателна и подробна е съпоставката между термините, използвани във финансовите документи на български и на руски език.

Третата глава коментира преводните еквиваленти в различните компоненти на Годишния финансов отчет. Подробно е описана структурата и прагматиката на въпросните компоненти. На базата на анализ на конкретна документация на „Аерофлот“ и „България Еър“ са

предложени таблици, в които са проследени преводните еквиваленти. Третата глава е с подчертано практико-приложен характер: коментиранияте в първите две глави теоретични проблеми на транслатологията са онагледени чрез съпоставка на Годишните финансови отчети на две компании – българска и руска. Метаезикът на финансовата отчетност е визуализиран и в двете приложения към дисертацията: речници на термините в Годишния финансов отчет съответно на „Аерофлот“ и „България Еър“, които речници биха били безусловно полезни на всеки, който се занимава с превод на финансови документи на български и на руски език.

Авторефератът точно превежда и коректно представя структурата, изследователските задачи, изследователските подходи и резултатите на научното изследване. Приносите на дисертацията, заявени в автореферата, не подлежат на съмнение.

Заключение: Дисертационният труд на Светослав Арсениев “Преводни еквиваленти в метаезика на финансовата отчетност на руски и български език“ е концептуално изследване на метаезика на финансовата отчетност, базирано върху много добро познаване и интерпретиране на научни понятия, школи и доктрини, от една страна, и конкретизирано чрез анализ на реална финансова документация, от друга.

Изследване, което дава всички основания да бъде присъдена ОНС „доктор“ на Светослав Валентинов Арсениев.

Благоевград,
22. 01. 2023 г.

(проф. д-р Стилиян Стоянов)